

**List otwarty
do Badaczy i Badaczek, Członków PTBRiO
oraz szerokiego grona odbiorców badań rynku i opinii**

Jednym z celów przyświecających działalności Polskiego Towarzystwa Badaczy Rynku i Opinii jest działanie na rzecz przestrzegania standardów metodologicznych i etyki zawodu badacza rynku i opinii publicznej. Dlatego z zaniepokojeniem obserwujemy powtarzające się w ostatnim czasie przypadki naruszania kanonów metodologicznych w badaniach dotyczących sfery publicznej, a więc tam, gdzie są one najbardziej eksponowane. Wobec zaostrzających się podziałów społecznych i napięć politycznych, których jako badacze jesteśmy przecież świadomi, każdy taki przypadek stanowi szczególnie niebezpieczny precedens.

Próby wykorzystywania badań nie tylko do opisu społeczeństwa, ale także do tego, aby na nie wpływać, nie od dziś towarzyszą naszej pracy. Zawsze musimy się liczyć z takimi dążeniami i dbać o obiektywność naszych działań. Dziś jednak w szczególności każda kontrowersja związana z badaniami nabiera szczególnego znaczenia, jest błyskawicznie wychwytywana i również staje się narzędziem politycznych gier. Godzi to w dobre imię całej naszej branży i osłabia społeczne zaufanie do badań, na straży którego staramy się stać. Tym większych niż zazwyczaj starań powinniśmy zatem dołożyć dziś, aby przeprowadzać badania tak, aby były one wolne od wszelkich wątpliwości metodologicznych i kontrowersji.

Naszym wspólnym sprzymierzeńcem w tym, aby sprostać opisanym wymaganiom, jest Międzynarodowy Kodeks Badań Rynku i Badań Społecznych ICC/ ESOMAR. Dokument ten został przyjęty również przez nasze Towarzystwo i wspierany jest jako gwarant dobrej jakości oraz etyki w naszym zawodzie. Dlatego wszyscy Członkowie PTBRiO, przystępując do Towarzystwa, zobowiązują się do przestrzegania postanowień Kodeksu. Mamy wrażenie, że nadszedł czas, aby przypomnieć kilka płynących z niego zaleceń.

1. Obiektywność.

Zgodnie z zaleceniami Kodeksu badanie rynku ma być legalne, uczciwe, prawdziwe i obiektywne oraz realizowane według odpowiednich zasad naukowych. Oznacza to między innymi niedopuszczalność pytań sugerujących w jakikolwiek sposób odpowiedź, w tym także pytań, które poprzez swoją konstrukcję lub użyte sformułowania narzucają lub legitymizują określony światopogląd.

Badania muszą pozostać zdystansowane w stosunku do dyskursu politycznego na każdym etapie ich realizacji: od konstrukcji narzędzi, poprzez sposób przeprowadzania aż po analizę i prezentację wyników.

Badawcza uczciwość nakazuje również nie zadawać pytań niezrozumiałych dla respondentów, bądź operujących niezrozumiałymi kategoriami czy pojęciami. Jeśli zachodzi podejrzenie, że mamy do czynienia z taką sytuacją, należy jej bezwzględnie zapobiec.

2. Neutralność.

Postulaty obiektywności pozostają w ścisłym związku z neutralnością rozumianą jako wyraźne odróżnienie i oddzielenie badań od aktywności niebadawczych związanych przede wszystkim z wywieraniem wpływu, w tym m.in. sprzedaży, reklamy czy propagandy.

3. Odpowiedzialność.

Odpowiedzialność za realizowane działania badawcze obejmuje wszystkie fazy począwszy od akceptacji zlecenia, poprzez konstrukcję narzędzi, sposób przeprowadzania aż po analizę i prezentację wyników. Zgodnie z Kodeksem Klient i badacz dzielą odpowiedzialność za zapewnienie, żeby opublikowane wyniki nie były mylące. Akceptując zlecenie, podejmujemy więc taką odpowiedzialność i musimy zadbać o dochowanie wszelkich standardów obiektywności, neutralności i wysokiej jakości naszej pracy.

Pamiętajmy, że agencja badawcza zawsze ma prawo nie przyjąć zlecenia, a jeśli narusza ono przyjęte standardy pracy – jest to wręcz jej obowiązek.

W trosce o wysoką jakość badań oraz ich rolę w kształtowaniu ładu informacyjnego w Polsce, apelujemy do całej społeczności badawczej o szczególną refleksję nad standardami pracy. A wszystkich uczestników dyskusji w sferze publicznej prosimy o zwrócenie uwagi na jakość badań, w oparciu o które kształtują swoje osądy i poglądy, a więc na to, czy są one obiektywne, neutralne i realizowane z pełną odpowiedzialnością.

W imieniu Zarządu,

z poważaniem,

Katarzyna Gawlik

Wiceprezes Polskiego Towarzystwa Badaczy Rynku i Opinii